

Άγιος Γρηγόριος Νύσσης - Λόγος εις τὴν Προσευχὴν

Gregorius Nyssenus - De oratione dominica orationes v
(ἀπόσπασμα, με νεοελληνικὴ ἀπόδοση)

Προσευχὴ σωφροσύνης ἐστὶ φυλακτήριον, θυμοῦ παιδαγωγία, τύφου καταστολή, μνησικακίας καθάρσιον, φθόνου καθάρσεις, ἀδικίας ἀναίρεσις, ἀσεβείας ἐπανόρθωσις.

Προσευχὴ σωμάτων ἐστὶν ἰσχὺς, οἰκίας εὐθηνία, πόλεως εὐνομία, βασιλείας κράτος, πολέμου τρόπαιον, εἰρήνης ἀσφάλεια, τῶν διεστώτων συναγωγὴ, τῶν συνεστώτων διαμονή.

Προσευχὴ παρθενίας ἐστὶ σφραγίς, γάμου πίστις, ὁδοιπόροις ὄπλον, κοιμωμένων φύλαξ, ἐγρηγορότων θάρσος, γεωργῶν εὐφορία, ναυτιλλομένων σωτηρία.

Προσευχὴ κρινομένων συνήγορος, δεδεμένων ἄνεσις, κεκμηκότων ἀνάπαυσις, λυπουμένων παραμυθία, χαιρόντων θυμηδία, πενθούντων παράκλησις, γαμούντων στέφανος, γενεθλίων ἐορτή, ἀποθησκόντων ἐντάφιον.

Προσευχὴ θεοῦ ὁμιλία, τῶν ἀοράτων θεωρία, τῶν ἐπιθυμουμένων πληροφορία, τῶν ἀγγέλων ὁμοτιμία, τῶν καλῶν προκοπή, τῶν κακῶν ἀποτροπή, τῶν ἁμαρτανομένων διόρθωσις, τῶν παρόντων ἀπόλαυσις, τῶν ἐλπίζομένων ὑπόστασις.

Προσευχὴ τῷ μὲν Ἰωνᾷ τὸ κῆτος οἶκον

«... Ἡ προσευχὴ εἶναι φύλακας τῆς σωφροσύνης, χαλιναγωγεῖ τὸν θυμὸν, καταστέλλει τὴν ὑπερηφάνειαν, καθαρίζει ἀπὸ τῆς μνησικακίας, διώχνει τὸ φθόνον, καταργεῖ τὴν ἀδικίαν, ἐπανορθώνει τὴν ἀσεβείαν.

Ἡ προσευχὴ εἶναι δύναμις τῶν σωμάτων, φέρνει χαρὰ στὸ σπίτι, χορηγεῖ εὐνομίαν στὴν πόλιν, παρέχει ἰσχὺ στὴν ἐξουσία, δίνει νίκη κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου, ἐξασφαλίζει τὴν εἰρήνην, ξαναενώνει τοὺς χωρισμένους, διατηρεῖ στὴ θέσιν τοὺς ἐνωμένους.

Ἡ προσευχὴ εἶναι τὸ ἐπισφράγισμα τῆς παρθενίας, ἢ πιστότητα τοῦ γάμου, ὄπλον στοὺς ὁδοιπόρους, φύλακας ὅσων κοιμοῦνται, θάρσος τῶν ξύπνιων, στοὺς γεωργοὺς φέρνει τὴν εὐφορίαν, στοὺς ναυτιλλόμενους χαρίζει τὴν σωτηρίαν.

Ἡ προσευχὴ γίνεται συνήγορος τῶν δικαζομένων, ἐλευθερία τῶν φυλακισμένων, παρηγοριὰ τῶν λυπημένων, χαρὰ γιὰ τοὺς χαρούμενους, παρηγοριὰ στοὺς πενθοῦντες, δόξα γι' αὐτοὺς ποὺ ἔρχονται σὲ γάμον, γιορτὴ στὰ γενέθλια, σάβανον σ' αὐτοὺς ποὺ πεθαίνουν.

Ἡ προσευχὴ εἶναι συνομιλία μετὰ τὸν Θεόν, θεωρία τῶν ἀοράτων, πληροφόρησις γιὰ ὅσα ἐπιθυμοῦμε, ὁμοτιμία μετὰ τοὺς ἀγγέλους, προκοπή στὰ καλά ἔργα, ἀποτροπὴ ἀπὸ τὰ κακά, διόρθωσις γιὰ κείνους ποὺ ἁμαρτάνουν, ἀπόλαυσις τῶν παρόντων ἀγαθῶν, ὑπόστασις τῶν ἀγαθῶν τοῦ μέλλοντος.

ἐποίησεν, τὸν δὲ Ἐζεκίαν ἐκ τῶν
πυλῶν τοῦ θανάτου πρὸς τὴν ζωὴν
ἐπανήγαγεν, τοῖς δὲ τρισὶ νέοις εἰς
πνεῦμα δροσῶδες τὴν φλόγα ἔτρεψεν,
καὶ τοῖς Ἰσραηλίταις κατὰ τῶν
Ἀμαληκιτῶν ἀνέστησε τρόπαιον, καὶ
τὰς ἑκατὸν ὀγδοήκοντα καὶ πέντε τῶν
Ἀσσυρίων χιλιάδας μιᾷ νυκτὶ τῇ
ἀοράτῳ ῥομφαίᾳ κατέστρωσεν.

Καὶ μυρία πρὸς τούτοις ἔστιν εὐρεῖν
ἐκ τῶν ἤδη γεγενημένων τὰ
ὑποδείγματα δι' ὧν φανερόν γίνεται
τὸ μηδὲν τῆς προσευχῆς εἶναι τῶν
κατὰ τὴν ζωὴν τιμίων ἀνώτερον.

Ἀλλὰ καιρὸς ἂν εἴη πρὸς αὐτὴν ἤδη
τὴν προσευχὴν ἀσχοληθῆναι· μᾶλλον
δὲ μικρὸν ἔτι προσθῶμεν τῷ λόγῳ, ὅτι
πολλῶν καὶ παντοδαπῶν ἀγαθῶν παρὰ
τῆς θείας χάριτος ἡμῖν ὑπαρξάντων ἐν
τοῦτο πρὸς ἀντίδοσιν ὧν εἰλήφαμεν
ἔχομεν, τὸ διὰ προσευχῆς τε καὶ
εὐχαριστίας τὸν εὐεργέτην
ἀμείβεσθαι.

Λογίζομαι τοίνυν ὅτι, κἂν πάση τῇ ζωῇ τὴν πρὸς τὸν θεὸν ὁμιλίαν συμπαρατείνωμεν
εὐχαριστοῦντες καὶ προσευχόμενοι, τοσοῦτον τῆς κατὰ τὴν ἀντίδοσιν ἀξίας
ἀπολειπόμεθα ὅσον εἰ μηδὲ τὴν ἀρχὴν ἀντιδοῦναι τῷ εὐεργέτῃ προεθυμήθημεν.

Ἡ προσευχὴ μετέβαλε γιὰ τὸν Ἰωνᾶ σὲ σπῆτι τὸ
κῆτος, ἐπανάφερε στὴ ζωὴ τὸν Ἐζεκία ἀπὸ
αὐτῆς τῆς πύλης τοῦ θανάτου. Γιὰ χάρι τῶν
τριῶν νέων μετέστρεψε τὴ φλόγα τῆς καμίνου
σὲ δροσερὴ αὔρα καὶ γιὰ τοὺς Ἰσραηλιῆτες
κέρδισε νίκη κατὰ τῶν Ἀμαληκιτῶν, ἐνῶ τῆς
ἑκατὸν ὀγδόντα πέντε χιλιάδες τοῦ
Ἀσσυριακοῦ στρατοῦ με ἀόρατη ῥομφαία
κατανίκησε σὲ μιὰ νύχτα.

Καὶ κοντὰ σ' αὐτὰ μπορεῖς νὰ βρεῖς ἀμέτρητα
παραδείγματα ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ ἔχουν γίνε κι
ἀπὸ τὰ ὁποῖα φαίνεται καθαρὰ ὅτι κανένα ἀπὸ
ὅσα θεωροῦνται πολύτιμα στὴ ζωὴ δὲν εἶναι
ἀνώτερο ἀπὸ τὴν προσευχὴ.

Ἐπειδὴ εἶναι πολλὰ καὶ κάθε εἶδους τὰ ἀγαθὰ
ποὺ μᾶς ἔδωκε ἡ θεία χάρις, αὐτὸ τὸ ἕνα ἔχομε
νὰ ἀνταποδώσουμε γιὰ ὅσα λάβαμε, δηλαδὴ νὰ
πληρώνουμε τὸν Εὐεργέτη με τὴν προσευχὴ
καὶ με τὴν εὐχαριστία...».